

ФОРСАЙТ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА КЛЮЧОВІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ

FORESIGHT OF THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE'S ECONOMY: MAIN CHARACTERISTICS AND KEY VECTORS OF DEVELOPMENT

У статті проаналізовано концептуальні основи визначення основоположних характеристик дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» в контексті нівелювання рівня потенційних загроз становлення та забезпечення прогресивного розвитку економічної системи на макрорівні, розкрито сутнісну характеристику компаративного аналізу означеної дефініції, представлено інтерпретацію дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» як процесу економічних перетворень. Глобалізаційні зрушення в контексті трансформаційних економічних перетворень зумовлюють необхідність аналізу дефініції «форсайт» враховуючи багатоаспектність та взаємозалежність його ключових складових елементів не лише з метою залучення додаткового інвестиційного капіталу у реалізацію довгострокових інвестиційних проєктів макроекономічного рівня, а й з метою забезпечення високого рівня конкурентоспроможності держави на світовій арені, збереження її рейтингових позицій за оцінками різноманітних міжнародних агентств та асоціацій.

Ключові слова: форсайт, інвестиційна привабливість, аналіз, стратегія, прогноз, економіка, розвиток, проєкт.

The article analyzes the conceptual bases of determining the fundamental characteristics of the definition «foresight of the investment attractiveness of the state economy» in the context of leveling the level of potential threats to the formation and ensuring the progressive development of the economic system at the macro level, reveals the essential characteristics of the comparative analysis of the defined definition, presents the interpretation of the definition «foresight of the investment attractiveness of the state economy» as a process of economic transformations. The paradigm of determining the priority aspects of the sustainable progressive development of the economy of Ukraine determines the potential need to level the risks of the surrounding environment in order to ensure their comprehensive diversification and analytical review of key concepts. The context of the specified characteristics determines the urgent need for the formation of generalized complementary mechanisms to ensure a high level of investment attractiveness of the national economic system in the context of globalization transformations and potential transformational shifts. The corresponding need to find a solution to a complex of these economic issues determined the relevance of the chosen topic of scientific research. Globalization shifts in the context of transformative economic transformations make it necessary to analyze the definition of «foresight», taking into account the interdependence of its key constituent elements, not only for the purpose of attracting additional investment capital for the implementation of long-term investment projects at the macroeconomic level, but also for the purpose of ensuring a high level of state competitiveness on the world stage, maintaining its ranking positions according to various international agencies and associations. The set of specified characteristics necessitates an in-depth analysis of the essence and main characteristics of the category «foresight of the investment attractiveness of the state's economic system» in order to form a comprehensive mechanism for determining progressive long-term vectors of strategic development at the macroeconomic level.

Key words: foresight, investment attractiveness, analysis, strategy, forecast, economy, development, project.

УДК 336.67

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.10-10>

Атамас О.П.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку,
оподаткування та управління
фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний
аграрно-економічний університет

Atamas Oleksandr

Dnipro State Agrarian
and Economic University

Постановка проблеми та її актуальність.

Парадигма визначення пріоритетних аспектів сталого прогресивного розвитку економіки України зумовлює потенційну необхідність нівелювання ризиків оточуючого середовища з метою забезпечення їх комплексної диверсифікації та аналітичного огляду ключових концепцій. Контекст означених характеристик зумовлює нагальну потребу формування узагальнених взаємодоповнюючих механізмів забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості національної економічної системи в контексті глобалізаційних перетворень та потенційних трансформаційних зрушень. Відповідна потреба пошуку вирішення комплексу даних економічних питань зумовила актуальність обраної теми наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженням питання аналізу рівня інвестиційної привабливості економічної системи держави та її рейтингових позицій за оцінками міжнародних

агентств та асоціацій опікувались багато як вітчизняних, так і закордонних науковців. Зокрема, в контексті наукових досліджень визначення дефініції «форсайт» проаналізовано роботи таких дослідників, як: Осипова В., Парасюка І., Ворожейкіна О., Квітка С.А., Бойко М., Охріменко А. [2–4] та багатьох інших. Однак, у роботах даних науковців відсутній комплексний аналіз означеної категорії в аспекті форсайту інвестиційної привабливості національної економічної системи в цілому. Кизим М., Матюшенко І. [5; 6] описують безпосередню методику проведення форсайту інвестиційної привабливості, але концентрують увагу на окремих секторах національної економіки, а не на самому безпосередньому макроекономічному рівні в цілому. Наприклад, Г. Горєлова [9] у наукових дослідженнях аналізує форсайт інвестиційної привабливості на макроекономічному рівні. Однак, надаючи розгорнуту характеристику означеної дефініції «форсайт інвестиційної

привабливості економіки країни», – розглядає виключно теоретичні аспекти обраної категорії, не надаючи рекомендацій та відповідних економічних прогнозів.

Сукупність означених характеристик зумовлює необхідність глибокого аналізу сутності та основних характеристик категорії «форсайт інвестиційної привабливості економічної системи держави» з метою формування комплексного механізму визначення прогресивних довгострокових векторів стратегічного розвитку на макроекономічному рівні.

Мета статті. Мета статті полягає у визначенні сутності та основних характеристик форсайту інвестиційної привабливості економічної системи держави з метою акцентування на прогресивних стратегічних аспектах його розвитку та пошуку шляхів забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості економіки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобалізаційні аспекти трансформаційних перетворень зумовлюють необхідність глибокого комплексного аналізу основних характеристик форсайту інвестиційної привабливості економіки та визначення ключових векторів її прогресивного стратегічного розвитку. На сьогоднішній день питання визначення дефініції «форсайт інвестиційної привабливості» на макроекономічному рівні викликає дискусію серед науковців як вітчизняних, так і закордонних. Відповідна тенденція ускладнює варіювання означених ключових характеристик в контексті визначення потенційно привабливих аспектів прогресивного розвитку економічної системи України в умовах повномасштабного воєнного вторгнення.

Форсайт в контексті рівня інвестиційної привабливості економічної системи держави формує основу її стратегічного розвитку, виступає одним із ключових аспектів прогнозування її внутрішньо-економічного прогресивного становлення та зовнішньоекономічного розвитку.

В контексті проведення наукового дослідження щодо визначення дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» крізь призму синтезу наукових підходів щодо означеного питання та розкриття його методологічних основ, – сформовано основоположні концептуальні підстави щодо визначення даної економічної категорії як відповідного процесу (рис. 1).

Результати компаративного аналізу методологічних основ дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» як процес економічних перетворень надає можливість зазначити, що його сутнісна характеристика полягає у конвергенції стратегічного аналізу і прогнозування потенційного розвитку економічної системи на макроекономічному рівні. Основне завдання відповідних економічних перетворень полягає у вирішенні комплексного питання галузевого прогнозування в контексті довгострокових економічних перетворень з метою ідентифікації відкритих зон стратегічного розвитку. У даному аспекті ключову роль відіграють прогнозні тренди перетворень економічних систем.

Підсумовуючи результати наукового дослідження в контексті визначення ключових аспектів характеристики дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» констатуємо, що пріоритетним завданням форсайту є прогнозування контексту економічних перетворень у

Рис. 1. Інтерпретація дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» як процесу економічних перетворень

Джерело: згруповано та представлено автором на основі [1; 7–10]

довгостроковій перспективі з метою регулювання прийняття виважених управлінських рішень кризь призму невизначеностей.

Таким чином, аналіз основоположних характеристик означеної економічної категорії дозволяє визначити її методологічні особливості для забезпечення високого рівня інвестиційної привабливості економічної системи та високого рівня її конкурентоспроможності на світовій арені.

В Україні першим масштабним дослідженням, яке формує методологічний базис форсайту є «Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти», де визначено головні 10 кластерів, які можуть забезпечити успішну інтеграцію країни в міжнародну економіку [7].

Щодо методологічного базису форсайту, то цей аспект нівелює рівень потенційних економічних загроз через визначення основоположних детермінант трансформації економічної системи держави у глобальному середовищі з метою залучення додаткового інвестиційного капіталу у реалізацію довгострокових стратегічних проєктів макроекономічного рівня.

Висновки. В контексті проведеного наукового дослідження розглянуто концептуальні основи визначення основоположних характеристик дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» в контексті нівелювання рівня потенційних загроз становлення та забезпечення прогресивного розвитку економічної системи на макрорівні. Впровадження методики форсайту на рівні забезпечення економічних перетворень в державі в цілому формує прогресивні драйвери довгострокового стратегічного розвитку, реалізацію інвестиційних проєктів макроекономічного рівня.

Крім того, у науковому дослідженні розкрито сутнісну характеристику компаративного аналізу означеної дефініції, представлено інтерпретацію дефініції «форсайт інвестиційної привабливості економіки держави» як процесу економічних перетворень.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антонюк К.Г. Характеристика джерел інвестиційного забезпечення туризму в Україні. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2021. № 278–279. С. 100–107.
2. Квітка С.А. Інноваційні механізми в публічному управлінні: форсайт. *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7. № 4. С. 5–16.
3. Мазаракі А., Бойко М., Охріменко А. Форсайт розвитку національної туристичної системи. *Вісник КНТЕУ*. 2018. С. 5–22 URL: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/680/611> (дата звернення: 26.01.2024).

4. Осипов В.М., Парасюк І.Л., Ворожейкін О.О. Роль форсайта в управлінні субрегіоном. *Економічні інновації*. 2012. Випуск 47. С. 197–205.

5. Кизим М.О., Матюшенко І.Ю., Шостак І.В., Данова М.О. Перспективи форсайт-прогнозування пріоритетних напрямів розвитку нанотехнологій і наноматеріалів у країнах світу і Україні. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2015. 264 с.

6. Сорвіна Ю.М. Форсайт – як спроба зазирнути у майбутнє туризму в період COVID-19. *Вісник ХНТУ*. 2021. № 2(77). С. 207–2012.

7. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти / наук. керівник проєкту акад. НАН України М.З. Згуровський. Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 136 с.

8. Anatolii Mazaraki, Marharyta Boiko, Myroslava Bosovska, Alla Okhrimenko and Kateryna Antoniuk (2022) The rating of Ukraine's regional tourist systems according to their investment potential. *Problems and Perspectives in Management*, vol. 20(3), pp. 43–61.

9. Gorelova G.V., Pankratova N.D. Scientific Foresight and Cognitive Modeling of Socio-Economic Systems. *IFAC-Papers On Line*. 2018. Volume 51, Is. 30, pp. 145–149 URL: https://www.researchgate.net/publication/329148669_Scientific_Foresight_and_Cognitive_Modeling_of_Socio-Economic_Systems (last accessed: 26.01.2024).

10. Ian Ivey. The T&T Foresight Project (Tourism Global Foresight Report). Trinidad : NIHERST, 2006. 35 p. URL: <https://www.niherst.gov.tt/resources/publications/tourism-sector-chpt3.pdf> (дата звернення: 27.01.2024).

REFERENCES:

1. Antoniuk K.H. (2021) Kharakterystyka dzherel investytsiinoho zabezpechennia turyzmu v Ukraini [Characteristics of sources of investment support for tourism in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*, vol. 278–279, pp. 100–107.
2. Kvitka S.A. (2019) Innovatsiini mekhanizmy v publichnomu upravlinni: forsait [Innovative mechanisms in public administration: foresight]. *Aspekty publichnoho upravlinnia*. T. 7, no. 4, pp. 5–16.
3. Mazaraki A., Boiko M., Okhrimenko A. (2018) Forsait rozvytku natsionalnoi turystychnoi systemy. [Foresight of the development of the national tourism system]. *Visnyk KNTEU*, vol. 3, pp. 5–22. Available at: <http://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/680/611> (Last accessed: 26.01.2024).
4. Osypov V.M., Parasiuk I.L., Vorozheikin O.O. (2012) Rol forsaita v upravlinni subrehionom [The role of foresight in the management of the subregion]. *Ekonomichni innovatsii*, vol. 47, pp. 197–205.
5. Kyzym M.O., Matiushenko I.Yu., Shostak I.V., Danova M.O. (2015) Perspektyvy forsait-prohnozuvannia priorytetnykh napriamiv rozvytku nanotekhnolohii i nanomaterialiv u krainakh svitu i Ukraini [Perspectives of foresight-forecasting of priority areas of development of nanotechnologies and nanomaterials in the countries of the world and Ukraine]. Kharkiv: VD «ІНЖЕК». 264 p.

6. Sorvina Yu.M. (2021) Forsait – yak sproba zazyrnuty u maibutnie turyzmu v period COVID-19 [Foresight is an attempt to look into the future of tourism in the period of COVID-19]. *Visnyk KhNTU*, vol. 2(77), pp. 207–2012.

7. Forsait ekonomiky Ukrainy: serednostrokovyi (2015–2020 roky) i dovhostrokovyi (2020–2030 roky) chasovi horyzonty [Foresight of the economy of Ukraine: medium-term (2015–2020) and long-term (2020–2030) time horizons] / nauk. kerivnyk proektu akad. NAN Ukrainy M.Z. Zghurovskiyi. Kyiv: NTUU «KPI», 2015. 136 p.

8. Anatolii Mazaraki, Marharyta Boiko, Myroslava Bosovska, Alla Okhrimenko and Kateryna Antoniuk (2022) The rating of Ukraine's regional tour-

ist systems according to their investment potential. *Problems and Perspectives in Management*, vol. 20(3), pp. 43–61.

9. Gorelova G.V., Pankratova N.D. (2018) Scientific Foresight and Cognitive Modeling of Socio-Economic Systems. *IFAC-Papers On Line*, vol. 51, is. 30, pp. 145–149. Available at: https://www.researchgate.net/publication/329148669_Scientific_Foresight_and_Cognitive_Modeling_of_Socio-Economic_Systems (last accessed: 26.01.2024).

10. Ian Ivey (2006) The T&T Foresight Project (Tourism Global Foresight Report). Trinidad: NIHERST, 35 p. Available at: <https://www.niherst.gov.tt/resources/publications/tourism-sector-chpt3.pdf> (last accessed: 27.01.2024).